



**ÅRSPLAN FOR  
TROLLSKOGEN  
NATURBARNEHAGE  
2023-2024**

**Trollskogen naturbarnehage SA**

**Skogbrynet 52**

**1513 Moss**

**Tlf: 99644816**

**E-post:**

**[kontor@trollskogen-naturbarnehage.no](mailto:kontor@trollskogen-naturbarnehage.no)**

**Facebook: Trollskogen Naturbarnehage SA**



**Høgskolen i Østfold**



# BARNEHAGENS SAMFUNNSMANDAT

## Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barns behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Lek, omsorg, læring og dannelse skal sees i sammenheng.

## Formålsparagrafen §1 Barnehageloven, 2005,

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene .

## Rammeplan for barnehagen

Samfunnsmandatet og formålsparagrafen er byggesteinen for rammeplanen.

Barnehagens innhold skal bygges på et helhetlig læringssyn hvor omsorg, lek og læring er sentrale deler. I tillegg er sosial og språklig kompetanse samt syv fagområder viktige deler av barnehagens læringsmiljø, jf kapittel 3 i Rammeplanen.

Rammeplanen fremhever betydningen av voksnes holdninger, kunnskaper og ferdigheter for å møte og forstå barn og oppdra de til aktiv deltagelse i et demokratisk samfunn.

Rammeplanen understreker barnehagens særegenhet som pedagogisk virksomhet.

En konkretisering av den enkelte barnehages arbeid skal nedfelles i årsplanen, som fastsettes av barnehages samarbeidsutvalg. (SU)

## Formål med barnehagens årsplan

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes.

Barnehages pedagogiske arbeid skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.

Rammeplanen påpeker at årsplanen er et arbeidsredskap for personalet som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen omsette barnehageloven i praksis og hvordan vi arbeider målrettet med det pedagogiske arbeidet.

## BARNEHAGEN VÅR



Trollskogen naturbarnehage ligger på Jeløya i Moss, og er en privat foreldreid barnehage som holder til på naturskjønne Jeløya

Barnehagen består av til sammen 4 avdelinger, en avdeling med 1-åring, en avdeling med 2-åring, og to avdelinger med barn i alderen 3-6 år.

Vi ligger et steinkast fra et fantastisk skogsområde hvor vi har bygget flotte stamplasser med bl.a. lavvo og bål plass.

Vi tilbringer mye tid ute men vi har også flotte lokaler som vi holder til i, og tenk, vi har til og med egen gymsal.

Vi har også tilgang til Fiskehytta på flotte Alby, som vi benytter oss av torsdager og fredager på høsten og om våren.

### Naturopplevelser, miljø og sunt kosthold

Ønsker du at barnet ditt skal:

- ⇒ Få lærerike, gode og positive opplevelser i naturen
- ⇒ Få være mye ute uansett vær
- ⇒ Utfolde seg fritt
- ⇒ Klatre i trær
- ⇒ Spikke og sage i skogen
- ⇒ Delta i matlaging som fokuserer på et kreativt og sunt kosthold
- ⇒ Ha engasjerte og faglige dyktige voksne rundt seg
- ⇒ Være i et miljø som har fokus på gode relasjoner
- ⇒ Få kjennskap til miljøarbeid
- ⇒ Føle seg trygg og knytte vennskap med andre barn

Da er Trollskogen Naturbarnehage den rette barnehagen for ditt barn!

Ønsker du å se hvordan vi har det?

Dere er hjertelig velkomne på besøk til oss !

Ring 99644816 eller send gjerne en e-post, så setter vi av god tid til å ta dere imot.

Syntes du barnehagen virker spennende og interessant, eller du har ideer, tips eller spørsmål, send gjerne en e-post til:

[kontor@trollskogen-naturbarnehage.no](mailto:kontor@trollskogen-naturbarnehage.no)



## VÅR VISJON OG VÅRE SATSNINGSOMRÅDER

Vår visjon:

### DITT BARN I FOKUS

Gjennom barnets kontaktperson, det øvrige personalet og gjennom et godt samarbeid med foreldrene, vil vi ivareta og imøtekomme hvert enkelt barns interesser, behov, ønsker, og personlig utvikling.



### NATUR, KOSTHOLD OG MILJØ

er satsningsområder som preger vårt arbeid fra år til år. Disse satsningsområdene ligger «godt under huden» hos alle de ansatte.

Aktiviteter som går innunder temaene natur, kosthold og miljø gjennomføres hele året og følger gjerne årstidene.

Vår profil vil prege vår årsplan og vårt pedagogiske arbeid gjennom hele barnehageåret.

Personalet utarbeider i tillegg til årsplan månedsplaner hvor mål og aktiviteter blir beskrevet mer konkret.

## NATUR

- ⇒ Gir rom for allsidig og variert lek
- ⇒ Gir rom for motoriske opplevelser med hele kroppen, allsidig og variert fysisk aktivitet
- ⇒ Gir rom for at barn kan forme sine egne lekeområder/leker
- ⇒ Er full av spennende oppdagelser og virkelige utfordringer
- ⇒ Rommer et nesten ubegrenset mangfold
- ⇒ Byr på ulike utfordringer for hvert barns mestringsnivå
- ⇒ Gir en følelse av tidløshet/frihet
- ⇒ Bygger identitet og skaper varige holdninger og verdier
- ⇒ Gir mentalt overskudd
- ⇒ Stimulerer kreativitet og fantasi
- ⇒ Sanseropplevelser i naturen knytter barna til seg slik at de blir framtidens miljøvernere



## MILJØ

Trollskogen naturbarnehage er en miljøfyrtårnbedrift. Dette krever en nasjonal sertifisering og det skal oppfylles visse kriterier innen områder som: transport, energi, avfall og innkjøp. Barnehagen har vært miljøsertifisert siden 2010 og re sertifiseres hvert 3. år.



Som naturbarnehage og en miljøfyrtårnbedrift er vi opptatt av å ta vare på miljøet rundt oss. Vi ser på miljøarbeidet som en viktig del av hverdagen vår, og ønsker å gi barna gode vaner og opplevelser.

Vi har miljø på dagsorden og i vårt pedagogiske arbeid med barna, og vi er ivrige i vårt arbeid med å påvirke alle rundt oss til å tenke miljø. Eksempler på noe av det vi gjør i hverdagen er at vi kildesorterer, komposterer, bruker miljøbedrifter som leverandører og kjøper miljømerkede varer.

Barna på Edderkoppen og Barkevilla ruller på å være miljøagenter som bl.a. har ansvar for kompost og slukke lys.

## KOSTHOLD

Barna skal få delta aktivt i all aktivitet som skjer i kjøkkenhagen vår.

Å kunne høste det man har sådd, er en spesiell opplevelse.

Det vi sår kan barna spise, smake på og vi kan bruke det i matlagingen i barnehagen.

Barn og ansatte komposterer frukt—og grønnsaksavfall. Etter å ha blitt omdannet til jord, vil vi bruke det i kjøkkenhagen vår når vi skal plante/så grønnsaker og urter på våren.

I Trollskogen naturbarnehage ønsker vi at barna skal få oppleve å lære om prosessen fra vi sår frø til grønnsakene ender på matbordet vårt.



Matlaging i Trollskogen naturbarnehage er en pedagogisk aktivitet som barna deltar i. De er med på å forberede måltidene, dekker på og rydder. Vi skjærer, veier, deler, smaker, kjenner, måler, teller og samarbeider om oppgavene som skal gjøres.

Det å samles rundt et godt måltid er en viktig læringsarena for barna.

Vi er opptatt av å fremme gode holdninger til en bærekraftig utvikling og fokuserer på å redusere matsvinn. Vi oppmuntrer barna til å forsyne seg passelig.

To ganger i året veier vi restavfallet med ønske om å redusere svinnet med 10%.

Vi vet det er viktig å legge grunnlaget for et kreativt og sunt kosthold allerede i barnehagealder. En stor del av barnets hverdag tilbringes i barnehagen, og det er også her de får noen av sine første smaksopplevelser.

## FOKUSOMRÅDER 2023-2024

Barnekonvensjonen artikkel 31: Barn har rett til å lek, hvile og fritid

### PROSJEKTARBEID

Vi viderefører arbeidsmåten prosjektarbeid i Trollskogen Naturbarnehage. I år er temaet «Den magiske skogen» og vi gleder oss til å se hvor barna tar oss med i sin fantasi og oppdagelser. Prosjektarbeidsreformen reflekterer et barnesyn og et læringsyn som innebærer at barn er kompetente, nysgjerrige og sosiale.

### INKLUDERENDE FELLESSKAP

Trollskogen naturbarnehage deltar i et prosjekt i samarbeid med andre barnehager i Moss og Læringsmiljøsentret ved universitetet i Stavanger.

Gjennom satsningen «inkluderende fellesskap» skal alle ansatte styrke sin kompetanse. Læringsmiljøsentret bidrar i kompetansekartlegging og med faglig innhold.

Ut ifra resultatene våre fra kartleggingen vi gjennomførte i fjor har valgt å fordype oss i lek og lekemiljø. Målet vårt vil være å skape en lekende kultur i uteleken der alle barn føler seg inkludert. Vi skal gjennomføre ulike tiltak vi ansatte skal jobbe med for å nå dette målet.



## LEK, LÆRNG, OMSORG, DANNING OG DEMOKRATI

**LEK:** Leken er det viktigste i barnehagen. Leken stimulerer ulike sider av barnets utvikling, både språklig, sosialt og motorisk. Leken er med på å utvikle kreativiteten og evnen til å løse problemer.

Gjennom lek og eksperimentering lærer barnet masse om hvordan verden fungerer. De lærer også hvordan de skal forholde seg til andre mennesker.

Å få delta i lek og å få venner er grunnlaget for barnets trivsel og glede i barnehagen.

**LÆRING:** Ansatte i Trollskogen naturbarnehage har arbeidet med å danne seg et felles lærings syn. Vi mener barn lærer med hele seg, gjennom bruk av sanser, lek, erfaringer, opplevelser, utforskning og forskning. Trygge rammer, nære varme, lekne og relasjonskompetente voksne, sammen med barns indre motivasjon for læring, skaper grunnleggende forutsetninger for læring.

Vi trekker inn visjonene vår «Ditt barn i fokus» når vi snakker om læringsmiljø. Det kan være enkeltbarn som har utfordringer knyttet i ulike situasjoner i barnehagen. Da er vi opptatt av å se på hva slags læringsmiljø barnehagen tilbyr og eventuelle tiltak vi kan iverksette for å bedre læringsmiljøet for dette barnet.

**OMSORG:** Vi i Trollskogen naturbarnehage mener god omsorg i stor grad handler om å se det enkelte barns behov. Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagen og komme til uttrykk når barn leker og lærer, bl.a. i stell, måltider, påkledning og på tur. Vi skal være omsorgsfulle voksne, hvor fokuset alltid er: til barnets beste.



**DANNING OG DEMOKRATI:** I følge rammeplanen, skal barnehagen støtte barn i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden, og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp samtidig som vi skal fremme samhold og solidaritet. Gjennom samspill, lek og dialog i hverdagen, skal barnehagen bidra til at barn kan forstå felles verdier og normer, som er viktig for fellesskapet. Vi skal snakke med barna om ulikheter og forskjelligheter. Vi skal ha fokus på inkludering og skape et fellesskap hvor alle får delta og hvor alle blir hørt og sett.

## LEKENS BETYDNING FOR INKLUDERING

I Trollskogen naturbarnehage er vi profesjonelle lekere og vi har stort fokus på leken. Felles forståelse, praksis, teori og språk om lek og voksnes rolle skal prioriteres.



Barnehageloven (2005, §1) presiserer viktigheten av lek og vennskap og at barnehagen skal «bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap». Lek er også et sentralt begrep i Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver ( Kunnskapsdepartementet, 2011).

Barn skal mestre ferdigheter både for å komme inn i lek og for å opprettholde den. Barns lek kan være komplisert, og noen leker krever erfaring og øvelse.

Mange barn lærer av å observere andre i lek, og det må de få tid og rom til å gjøre.

For å hjelpe barn med å utvikle god lekekompetanse må de ansatte være til stede der barna leker. Vi må ha øyne og ører med oss når vi observerer barns lek.

Voksnes observasjoner og aktiv deltakelse i leken er nødvendig for å oppdage eventuell utvikling av uheldige samspillmønstre. Noen barn mestrer lek bedre enn andre, og mange leker krever også erfaring og øvelse.



Barnehagen er en viktig arena for å skape et inkluderende fellesskap for alle. Alle barn skal føle seg sett og hørt, og føle medvirkning i egen hverdag

Stortinget vedtok endringer i Barnehageloven 1. januar 2021. Bakgrunnen er blant annet et ønske om å lovfeste barnehagens plikt til forebyggende arbeid, nulltoleranse for mobbing og innføring av aktivitetsplikt.

I Trollskogen naturbarnehage følger vi en handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø. Forebyggende arbeid i hverdagen er den viktigste måten å bekjempe mobbing på. Dette vil alltid være i fokus.





## Leken i barnehagen innebærer:



## LEKEMILJØ



Barnehagen har fokus på lekemiljø for barna.

Vi er opptatt av bærekraftige valg, på vegne av neste generasjon, og vi bruker gjerne gjenbruksmaterialer når vi bygger opp lekemiljøer sammen med barna. Et godt lekemiljø kan bidra til barnas trivsel, til livsmestring og til inkludering av alle barn i leken. I et miljø der barna får utfolde seg, være kreative og lære nye ting opplever barna progresjon i sin utvikling.

Det fysiske rommet i barnehagen kalles for den tredje pedagog, og den skal gjenspeile vårt pedagogiske syn, være gjennomtenkt og slik vi ser det i endring ved behov. Rommet skal fremme gode relasjoner, innby til gode aktiviteter og være inspirerende for barna.



Noen av spørsmålene vi reflekterer over, også sammen med barna er:

- ⇒ Hvilke lekematerialer tilbyr vi i barnehagen?
- ⇒ Er det nok til alle?
- ⇒ Er lekemateriellet vi tilbyr noe som fenger alle i gruppen vår?
- ⇒ Bytter vi ut og gir lekemateriellet nytt liv i løpet av året?
- ⇒ Forstår barna hva materialene kan brukes til?

Hos oss inspirerer, engasjerer og motiverer barn og voksne hverandre. Sammen blir vi lekne, eventyrlystne, hverdagsmagikere som utfordrer hverandre til utvikling.

## PROSJEKTBASERT ARBEIDSMÅTE

Barnekonvensjonen artikkel 12: Barn har rett til å bli hørt.

Prosjektarbeid som arbeidsmåte er en spennende og krevende måte å jobbe på, og reflekterer et barnesyn og et læringssyn som innebærer at barn er kompetente, nysgjerrige og sosiale.

I Trollskogen naturbarnehage har vi sammen med barna blitt kjent med denne metoden. Dette er en prosess hvor vi lærer underveis og bygger erfaringer for hva denne måten å jobbe på gjør for lekemiljøet i barnehagen.

I år har vi valgt å ha hovedfokus på «Den magiske skogen». Vi velger en felles tittel for prosjektet men innholdet og aktiviteter vil variere mellom grupper og avdelinger.

Det er de ansattes ansvar å sette rammene og skape sammenhenger og meninger underveis. Vi skal gi barna impulser som næring til å tenke selv og tenke sammen.



Gjennom månedsskriv vil foresatte få innblikk i prosjektarbeidet på de ulike avdelingene og om barnegruppenes andre hverdagsopplevelser.

Prosjektene dokumenteres underveis slik at dere kan følge prosessene til de ulike avdelingene.

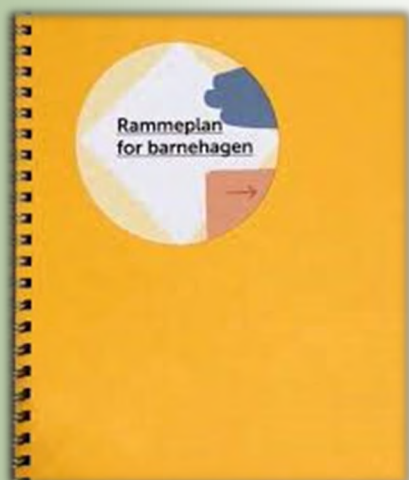


For de aller minste (1 åringene) er omsorg, kjærighet og trygghet det aller viktigste, men de vil også ha tilpassede prosjekter og både bli introdusert for ulike fenomener/tema/ materiell samtidig som man observerer hva som er aktuelt for gruppen akkurat nå.

Det samme gjelder for alle aldersgruppene i barnehagen videre opp til førskolegruppa. Personalet tilrettelegger prosjekter utfra barnas interesse, alder og hva som viser seg at barna er opptatt av.



# RAMMEPLAN FOR BARNEHAGEN OG DE 7 FAGOMRÅDENE



«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme vekst, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold».

(Rammeplanen, kapittel 8, UDIR 2017)

Fagområdene i rammeplanen er de samme som barna møter senere på skolen i ulike skolefag.



**Kommunikasjon, språk og tekst**

**Kropp, bevegelse, mat og helse**

**Natur, miljø og teknologi**

**Etikk, religion og filosofi**

**Nærmiljø og samfunn**

**Antall, rom og form**

**Kunst, kultur og kreativitet**

Barnehage er en pedagogisk virksomhet som reguleres av barnehageloven og en nasjonal rammeplan. Disse to dokumentene står sentralt for barnehagens arbeid. Rammeplanen er en offentlig vedtatt læreplan som gjelder for alle barnehager i Norge. Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven som beskriver mer detaljert hva barnehagen skal inneholde og hvilket ansvar personalet har.

Alle barnehager skal bygge sitt arbeid på det som står i Rammeplanen. Det betyr at det pedagogiske arbeidet i barnehagen skal være knyttet opp til Rammeplanens intensjoner, innhold og fagområder. «Målet med rammeplanene er å gi styrere, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.

Rammeplanen gir også informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet».

## VENNSKAP

Å hjelpe barn til vennskap er en sentral oppgave for de voksne i barnehagen.

Lek og vennskap i barnehagen gjør barna rustet for det sosiale livet videre i livet. Lek og vennskap er viktig i barns liv. Alle trenger opplevelsen av et «vi».

Forskning viser at barn som utvikler sosiale ferdigheter i barnehageårene, har mindre psykiske problemer og bedre sosial tilpasning ved tiårsalderen enn barn som mangler den sosiale kompetansen.

Forskning viser også at vennskap er godt for helse. Vennskap gir trygghet og muligheter.

Vennskap er en type tilknytningsrelasjon, men her er barna på samme nivå—begge er like små—eller store, kloke og gode.

For personalet i Trollskogen naturbarnehage forutsettes det at vi har et våkent øye for vennskap i barnehagen, og at vi støtter og hjelper barn som ikke helt har tilegnet seg disse ferdighetene ennå.

Det forutsettes at vi har kunnskap om vennskap og lek, og sørger for at barn har det viktigste av det viktige— en venn.

Vi er opptatt av å gi barna muligheter for å utvikle vennskap. Det handler om å legge til rette for gode sosiale rammer, med et innbydende lekemiljø og dele inn i mindre grupper. Vi er opptatt av voksnes deltagelse i lek, på barnas premisser, men ikke alltid.

Vi er opptatt av å være på gulvet, der barna leker for å være tilgjengelig, lekne, observerende og støttende når barna trenger det.



## LIVSMESTRING OG HELSE

Noe av det viktigste som skjer de første leveårene er at barnet lærer om seg selv, sin egenverdi, hvilke følelser det har, hvordan det kan være sammen med andre og hvordan det kan mestre ulike situasjoner i livet. Mye av denne læringen skjer gjennom måten barnet blir møtt av andre på.

Personalet skal møte alle barn med anerkjennelse. Det handler om å møte barn med åpenhet, varme og respekt. For oss er det viktig at hvert barn skal få erfare, høre og oppleve at de er verdifulle hver eneste dag.

«Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å kunne observere og motta informasjon om barns omsorgs- og livssituasjon. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, vite hvordan dette forebygges og oppdages. Personalet skal kjenne opplysningsplikten til barnevernet, jf barnehageloven §46.

(Rammeplanen, s.11)



«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barns fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelse og mobbing» (Rammeplanen, s.11)

## MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

Barna i Trollskogen Naturbarnehage skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Vi skal samtidig gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskapet. Vi skal lære av hverandre og fremme nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller.

Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Mangfold er en ressurs i det pedagogiske arbeidet. Vi støtter, styrker og følger opp barna ut ifra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Ved at barna er trygge får de muligheten til å være seg selv. Ved å synliggjøre mangfold, samtale og undre oss, bevisstgjøres barna ovenfor forskjeller og likheter blant mennesker. På den måten opparbeider de seg kunnskap, forståelse og toleranse for forskjeller og ulike måter å leve på.

## LIKESTILLING OG LIKEVERD

- ⇒ Vi legger vekt på et inkluderende miljø for barn og voksne i barnehagen. Det viktigste for oss er at barna kjenner seg sett, møtt og akseptert som de er, i løpet av barnehagedagen.
- ⇒ Vi legger vekt på å se hvert enkelt barn, deres behov og støtte deres utvikling på best mulig måte.
- ⇒ Vi mener at likeverd oppnås ved å behandle barna ulikt. Det som er rett for en person er ikke alltid rett for en annen person.
- ⇒ Vi er opptatt av å anerkjenne enkeltindividet. Vi er opptatt av å se hvert enkelt barn og dets styrker. Vi er opptatt av å heve barnets kompetanse, mestring og utvikle et positivt selvbilde.
- ⇒ Trygghet, kjærlighet og forutsigbarhet er viktige faktorer som personalet må fremme i barnehagen.

«Barnehagen skal fremme likestilling og likeverd uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuellorientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn.

## VOKSENROLLEN

Ansatte skal sørge for at alle barn skal oppleve at de er en del av et sosialt fellesskap, og vi skal gi barna omsorg og kjærlighet.



Vår viktigste oppgave som ansatt i Trollslogen naturbarnehage er å skape en god barndom, og skape en inkluderende barnehage for alle barn.

Vi skal være tilstedeværende med HELE oss, lyttende, lekende, engasjerte og omsorgsfulle voksne, med en genuin interesse for barn.



Vår vektlegges av voksenrollen vil vise seg i vårt daglige arbeid spesielt knyttet mot leken i barnehagen. Dette mener vi er det viktigste vi kan gi barna.

Vi skal være profesjonelle lekere.

Vi har kunnskap og kompetanse om barns lek og hos oss vil lek alltid komme først. Lek er en arena for barns utvikling og læring, for sosial og språklig utvikling.

Ved å være tilstedeværende i barns lek, vil vi også oppdage og forebygge mobbing og krenkelser i barnegruppa.

Det er viktig at barn klarer å knytte vennskapsbånd, og at de klarer å holde på en venn. Vår oppgave er å skape lekende og lærende fellesskap.

## På vei mot EQ—BARNEHAGE



EQ Institute



Egenkjærlighet trenger vi som jobber i barnehage å ha, for på den måten å være gode rollemodeller for hverandre og barna. Gjennom utdanning og oppfølging fra EQ Instituttet får vi gode verktøy som gjør det mulig å skape gode relasjoner til oss selv, og med det skape gode relasjoner til andre.

Trollskogen naturbarnehage er på god vei mot å bli en EQ—barnehage og er godt i gang med å sende ansatte på EQ Instituttet i Oslo. Daglig leder tar en 3-årig utdanning, en ansatt har tatt den 3-årige utdannelsen, mens resten av personalet tar en 1-årig utdanning.



I en EQ-barnehage er ledelsen opptatt av at barn fortjener å være sammen med voksne som har høy grad av emosjonell intelligens. De vil at barn blir møtt på en slik måte at de får en grunnfølelse av å være bra nok i kraft av den de er.

En EQ-barnehage vil ha systematisk fokus på personalets relasjonskompetanse. De ser det som sin oppgave å muliggjøre at personalet utvikler og vedlikeholder sine evner til å møte barn med undring og anerkjennelse gjennom hele barnehagedagen.

Kort fortalt får personalet, i tillegg til en grunnleggende kjennskap til egne følelser og ord for ulike følelser, en forståelse for begrepet EQ. Vi er opptatt av å dele gode erfaringer/historier med barna, foreldrene og kollegaer/hverandre.

En EQ-barnehage ivaretar punktet livsmestring og helse i Rammeplan for barnehager som sier at «Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.»



## PERSONALET I TROLLSKOGEN NATURBARNEHAGE

Personalet er nøkkelen til kvalitet. I Trollskogen naturbarnehage har vi ansatte som har et seriøst og oppriktig forhold til arbeidet i barnehagen.

Personalet ønsker genuint å skape en god barndom for barna i barnehagen. Vi har ansatte som i fellesskap ønsker å videreutvikle og bevare kvaliteten i vår barnehage, vi har fokus på faglig utvikling. «Vi kan alltid bli bedre». Vi er entusiastiske og engasjerte i vårt arbeid!

Vi ansatte er opptatte av og har stor respekt for barn og for barns lek, som vi har hatt spesielt fokus på i lang tid. Leken har en egenverdi og den skal ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen.

Personalet i Trollskogen er aktive, engasjerte voksne, med mye kunnskap, humor og glede, som er opptatt av å gi barna gode opplevelser og gode hverdager. Vi er opptatt av å se hvert enkelt barn på den måten de trenger å bli sett, derav vår visjon:

«Ditt barn i fokus».

Personalet er opptatt av å være tilgjengelige for barn ved å støtte, delta, inspirere, gi næring og oppmuntre i hverdagsaktiviteter, i følelser og i lek.



## PERSONALET I TROLLSKOGEN NATURBARNEHAGE



**AIDA STUEN BENNIA**

Pedagogisk leder  
Barnehagelærer  
Veilederkompetanse



**HEGE DYPSUND THORVALDSEN**

Barne- og ungdomsarbeider



**CELINE SKAUG**

Barnehagelærer



**ELINE KUPKOW**

Barnehagelærer



**ELIZABETH MILLE KRISTIANSEN**

Barne- og ungdomsarbeider



**ANNE M. ZIEGLER**

Pedagogisk medarbeider



**Kristoffer Haug Jensen**

Pedagogisk medarbeider



**SARA KNOBEL HALVORSEN**

Barne- og ungdomsarbeider



**HELLE SØRENSEN**

Pedagogisk leder

Barnehagelærer

Læringsmiljø og pedagogisk ledelse



**HANNE THERESE SKJOLD**

Barne- og ungdomsarbeider

EQ-terapeut



**METTE ISBERG**

Pedagogisk leder

Barnehagelærer

EQ-kompetanse

Veilederkompetanse



**EINAR HAUGVIK**

Barnehagelærer

EQ-kompetanse





**EIRIN HUSE TOBIASSEN**

Styrer

Veilederkompetanse

Nasjonal styrerutdannelse



**ROBIN ERIKSEN**

Barne- og ungdomsarbeider

EQ-kompetanse



**STINE CESILIE STAUSHOLM**

Barne- og ungdomsarbeider



**MARIANNE VANGSTAD**

Barnehagelærer



**CATHRINE SKAUG**

Ressurspedagog

Barnehagelærer

EQ-kompetanse

Veilederkompetanse



**SARAH JOHANSEN**

Pedagogisk leder

Barnehagelærer

EQ-kompetanse

Veilederkompetanse

## BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å fylle rammeplanens føringer for rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna»

Rammeplanen s. 45

Barna i Trollskogen naturbarnehage skal få kjennskap til forskjellige tekniske og digitale verktøy

Verktøy som barna får kjennskap til er smartboard, smarttelefon, Ipad, pc, kopimaskin og kamera

Verktøyene skal brukes i vårt pedagogiske arbeid og skal brukes av voksne sammen med barn

Barna skal få kjennskap til bruk av internett som søkemotor

Personalet har et bevisst forhold til bruken av IKT i barnehagen

Gjennom disse verktøyene får barna: spille pedagogiske spill, høre på lydbøker, finne faktaopplysninger, ta bilder, ta utskrift og kopi, se filmsnutter og lytte til musikk

## OVERGANGER I BARNEHAGEN



### TILVENNING NYE BARN

I løpet av mai/juni blir foreldre og barn invitert på et eget foreldremøte for nye familier, hvor de får en presentasjon av barnehagen, og vi kan høre hvilke forventninger foreldrene har til barnehagen.

Vi har lekegruppe for de nye barna en dag i uken fra april, hvor de nye barna kan komme og bli kjent med barnehagen, ansatte og andre barn. Vi oppfordrer og oppmuntrer i tillegg foreldre og barn til å komme å være sammen med oss i barnehagen så ofte de ønsker i løpet av sommeren før oppstart i august.

Vi er opptatt av at alle barn skal ha en trygg og god tilvenning i sitt eget tempo hvor foreldrene skal ha en aktiv rolle i hvordan det skal foregå. Vi oppfordrer foreldrene til å bruke minst to uker ved oppstart, slik at vi blir godt kjent, skaper en god relasjon og trygghet hos både barn og foreldre.

Hvert barn har en kontaktperson under tilvenning som blir ekstra godt kjent med både barn og foreldre. I tilvenningsperioden sender vi SMS med bilder til foreldrene og forteller hvordan barnet har det.

### FRA SMÅBARN TIL STOREBARN

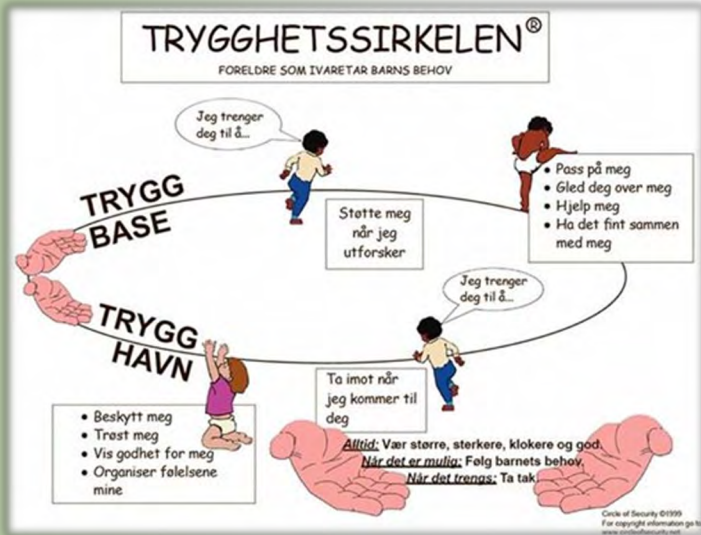
Tilvenning og overgang innad i barnehagen er en «milepæl» for både barn og foreldre. Vi er opptatt av at barna og foreldrene blir godt kjent med ny avdeling, og nye ansatte, slik at overgangen skal bli positiv og god.

Før sommeren har avdelingene et tett samarbeid for at overgangen blir trygg. Barna besøker avdelingene, både alene og med en voksen fra småbarnsavdeling. De er med på turer til stamplassen, blir kjent med området, og de spiser både lunsj og frukt der innimellom.

Vi har samtaler med nye foreldre i tilvenningsperioden for å skape trygghet.

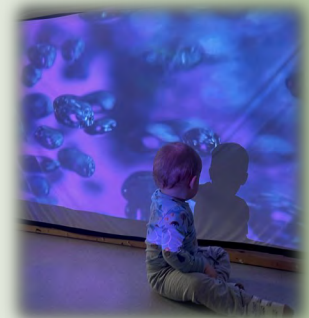


# SMÅBARNSAVDELINGENE VÅRE



Trygghet, stabilitet, god tid, forutsigbarhet, utfordringer, samarbeid, rutiner, relasjoner, tilknytning, lek, språkstimulering, utforskning, læring, utvikling både motorisk, kognitiv og sosialt...alt en liten kropp skal igjennom i sin egenutvikling skal vi legge til rette for i Trollskogen.

I møte med en ny hverdag i barnehagen, vil vi jobbe for at det skal bli best mulig for foresatte og barna. Vi skal i samarbeid med foresatte legge tilrette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen.



Å starte på småbarnsavdeling er et nytt kapittel. Småbarnstadiet er den viktigste fasen i et barns liv og det krever at voksne er et godt støttende stilas som gir de beste forutsetningene.

På småbarnsavdelingene har vi faste rutiner som gir forutsigbarhet og trygghet. Gode rutiner gir barna gyldne muligheter for godt samspill, som igjen skaper rom for relasjonsbygging og utvikling av sosial kompetanse.

Barna på småbarn er med på prosjekter og har temaer som resten av barnehagen, men på sitt nivå. Eksempel på dette er at vi ønsker at barna på småbarnsavdelingene skal bli glade i å være ute i naturen.



## FØRSKOLEGRUPPEN/TROLLGRUPPA

I Trollskogen skal alle barn som skal begynne på skolen være med i Trollgruppa. Gjennom et variert innhold i barnehagen, vil barna få gode erfaringer og opplevelser sammen med jevn-aldrende, som vil gi læring, ferdigheter og opplevelser.

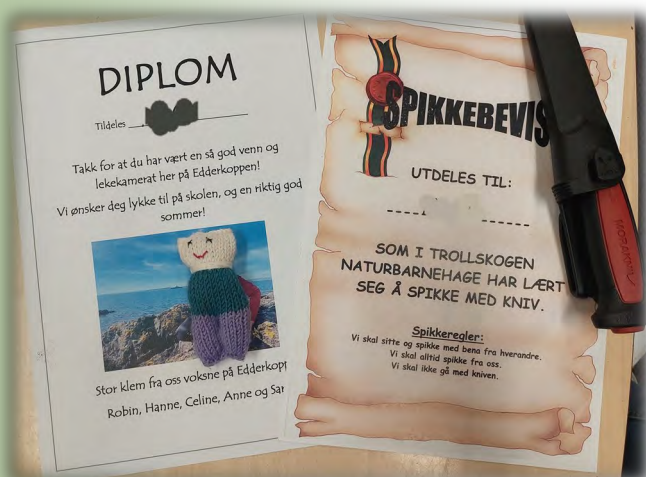
Gjennom lek og aktiviteter vil vi gi næring til barnas naturlige nysgjerrighet, utforskning, undring og vitebegjær.

Vi ønsker at barna skal utvikle en god selvfølelse og god selvillit.

Sosial kompetanse er i fokus, og de øver på å lytte, konsentrere seg, ta imot beskjeder, utføre oppgaver, vente på tur, ta hensyn til hverandre, ta ordet i samling og å lytte til hverandre.



Vi ønsker at barna skal gå videre til skolen fylt med mestringsopplevelser, opplevelser av gode relasjoner, både med barn og voksne og stor tro på egne evner.



Vi har et tett samarbeid med Ramberg skole, hvor vi besøker hverandre, både i barnehagen og på skolen. Vi følger kommunens årshjul i forhold til siste år i barnehagen før skolestart.



**Høgskolen i Østfold**

## Praksisbarnehage

Trollskogen naturbarnehage har en samarbeidsavtale med Høgskolen i Østfold, Avdeling for lærerutdanning, og samarbeider om praksisopplæringen av barnehagelærere i perioden 2022-2026. Det vil si at i denne perioden vil vi ta imot mange studenter fra forskjellige trinn, som utdanner seg til barnehagelærer. Det er spennende når studenter kommer til oss med «nye» øyne. Det skaper refleksjon og vurdering hos oss, noe som igjen skaper utvikling og kvalitet. Vi får tilbakemeldinger på vårt arbeid og vår praksis, samtidig som vi kan påvirke ved å sette fokus på hva vi synes er viktig i forhold til å drive en god barnehage. Vi håper dere foreldre kan hjelpe oss med å ta godt i mot studentene som har sin praksis hos oss.

## HJEM OG BARNEHAGE

Foreldrene er vår viktigste samarbeidspartner. Gjennom den daglige kontakten ved bringe- og hentesituasjoner formidles viktige opplysninger om barna.

Vi har 1-2 foreldremøter i løpet av barnehageåret.

Vi har spontane samtaler etter foreldrenes og personalets behov. Fast har vi 2 foreldresamtaler i løpet av barnehageåret.

Vi ønsker at foreldrene skal være aktive og engasjerte i forhold til barnehagen. Kom gjerne med forslag, råd og spørsmål til våre metoder og vårt arbeid.

Er det noe foreldre er kritiske til, ønsker vi å vite dette, slik at vi kan gjøre eventuelle endringer eller forbedre vårt arbeid.

Trollskogen har tre ansatte med veilederkompetanse, og vi tilbyr foreldrene mulighet til å benytte seg av denne kompetansen.

Vi jobber for et samarbeid mellom hjem og barnehage som bygger på åpenhet, kommunikasjon og tillit.

## Andre samarbeidsinstanser for barnehagen :

- ⇒ Moss kommune
- ⇒ Helsestasjonen i Moss
- ⇒ Orkerød sykehjem
- ⇒ Høgskolen i Østfold
- ⇒ PPT, pedagogisk psykologisk tjeneste
- ⇒ Barnevernet
- ⇒ BUPP, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk
- ⇒ PVK, pedagogisk veiledning kompetanse
- ⇒ Skolene i nærområdet
- ⇒ Andre barnehager

## VURDERINGSARBEID



«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogisk arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. ( Rammeplanen s.39)



### Hva evalueres?

- ⇒ Det enkelte barns ønsker og behov, trivsel og utvikling. Det psykososiale miljøet
- ⇒ Barnehagens innhold
- ⇒ Personalutvikling: relasjonskompetansen og tilbakemeldingskultur, voksenrollen i lek
- ⇒ Ansattes trivsel og kompetanseutvikling
- ⇒ Egen praksis
- ⇒ Foreldrenes ønsker og behov
- ⇒ Månedstemaer
- ⇒ Barns medvirkning
- ⇒ Foreldresamarbeid



Vi som jobber i barnehagen observerer og deltar i barnas aktiviteter og vurderer dette daglig gjennom vårt arbeid og våre handlinger. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet, både på møter og i det daglige, kan gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring.

Vurdering og evaluering foregår hele tiden i barnehagen, blant annet gjennom daglige praksisfortellinger omkring barns lek og utvikling, barnegruppa, avdelings- og personalmøter, planleggingsdager, foreldresamtaler og foreldremøter, brukerundersøkelser, medarbeidersamtaler, barnesamtaler, månedstema, årsplanarbeid og foreldresamarbeid.

## DOKUMENTASJON

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Rammeplanen sier at dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, evaluere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Dokumentasjonsarbeidet skaper grunnlag for refleksjon og vurdering av egen praksis. Det er en synliggjøring av barnas læringsprosesser og av alt som skjer i barnehagen.



Barna har rett til vern om sin personlige integritet, og personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven. Rammeplanen sier at et etisk perspektiv skal ligge til grunn ved dokumentasjon av barn og barnegruppen.

Trollskogen har egne retningslinjer for håndtering av personopplysninger, skrevet på grunnlag av ny personvernlovgivning i 2018.



Arbeidet dokumenteres blant annet i:

- ⇒ Årsplanen
- ⇒ Månedspaner
- ⇒ Facebook
- ⇒ Instagramkonto
- ⇒ Referater fra foreldresamtaler og foreldremøter
- ⇒ MyKid- kommunikasjonsverktøy mellom ansatte og foreldre
- ⇒ Brukerundersøkelser
- ⇒ Barnesamtaler
- ⇒ Evaluering av ulike arrangementer i barnehagen
- ⇒ Foto/bilde/film





## SIKKERHET

Vi er opptatt av barn og ansattes sikkerhet i Trollskogen naturbarnehage. Vi har et eget HMS system, PBL mentor, gjennom vårt medlemskap i Private Barnehagers Landsforbund. Her har vi samlet våre rutiner og beredskapsplaner som vi gjennomgår med personalet hvert år. Vi går vernerunder inne og har god dialog med huseiere, Moss kommunale eiendomselskap ved utbedringer og vedlikehold av barnehagebygget.

Ansatte deltar på livredningskurs og førstehjelpskurs hvert år. Vi har også flere brannøvelser med barna i løpet av året.

Lekeplasskontroll gjennomføres av Trigonor hvert år. Da sjekkes lekeapparater, utelekeområdet og lavvoer på stamplassene våre.



## MÅNEDENE I TROLLSKOGEN NATURBARNEHAGE

OKTOBER  
NOVEMBER  
DESEMBER

Hvem er det som egentlig bor i skogen sammen med dyrene? Vi leser og hører om magi, hekser, alver, troll, sjørøvere og kanskje noen uoppdagede vesener. Bor de i skogen vår? Hvem er det som titter frem fra mosen og som gjemmer seg bak trærne? Hvem er det som legger ut spor, og er det på ekte alveglitter det som renner ned fra trærne? Hva er magi og hvem er magisk? Hvor tar fantasien og opplevelsene oss.....

Hva skjer i naturen når sommer går over til høst? Hvor blir alle småkrypene av og hvilke farger pynter skogens trær seg med? Det blir kaldere og vi må kle på oss mer klær. Vi kjenner på vær og vind og varmer oss ved bålet. Vi erfarer vær, farger og forandringer i naturen i forbindelse med turer i nærmiljøet og utelek i barnehagen. Vi utforsker naturen og dyrelivet og kjenner på at temperaturen ute synker.

Vi forbereder og markerer julemåneden med fokus på tid, ro, spenning og forventninger—liten som stor. De yngste barna merker at noe er på gang, og for noen er annerledesdager ganske skummelt og det er de voksnes oppgave å være et støttende stilas for de barna som trenger litt ekstra trygghet når det skjer noe som ikke er helt vanlig i hverdagen.



Vinteren er her og vi håper på snø og istapper. Sammen med barna skal vi utforske snøens muligheter for lek, læring og moro. Snø og is er magi og bygging av snøslott, islykter og store og små snømenn gir inspirasjon til lek, utforsking og samarbeid. Hvilke fugler kan vi observere i barnehagen og i skogen? De trenger mat og dette må vi hjelpe de med. Vi håper på masse snø slik at vi kan ha ski- og akedag i Orkerødparken, og Trollgruppa skal til skøytehallen.

Hvordan oppleves vinteren i «Den magiske skogen»? Hvordan klarer de seg gjennom kulde og snø tro? Hva skjer når alvenes hus dekkes med snø? Eller sjørøveren oppdager at det er is på vannet? Er det trollmannen som tryller slik at det blir snø og hvem eier alle sporene vi finner? Kanskje småtrollene som leker seg mellom trærne?

JANUAR

FEBRUAR

MARS

Den samiske kulturen er en av flere kulturer vi utforsker i løpet av et år og den 6. februar er nasjonaldagen til Samene—Norges urbefolkning. Vi markerer dagen bla. med å se på «Hvis jeg var deg», lassokasting og god mat.



Karneval, vi skal på karneval...masken skynd deg nå, karneval. Det er så spennende å få kle seg ut, å være noen andre- ha fest med vennene sine, men også annerledes og kanskje litt skummelt. Vi får kjenne på mange følelser og barna skal oppleve voksne som rommer barnas følelser , støtter barn i følelsene og hjelper til med å sette ord på følelsene barna kjenner på.



APRIL

MAI

JUNI

Kjøkkenhagen våkner til liv og vi følger frøene fra de såes, spirer, vi vanner, lukter, smaker og bruker i matlagingen. Det er mye læring i dette arbeidet, både ord og begrepsforståelse samt erfaring med å dyrke egen mat og hva som må til for at det skal skje. Dette gir en tilfredsstillende og en mestringfølelse som barna kan ta med seg videre. De får en kunnskap som vil være med de resten av livet.



Om våren «eksploderer» naturen. Et sikkert vårtegn er barn som springer ut av døra med joggesko og jakke på. Insektene og småkrypene våkner og blomster begynner å spire og gro. Løvtrærne får blader og vi hører fuglene begynne å synge i skogen. Vi observerer alle vårtegnene som dukker opp og leter etter årets første løvetann. Fuglekassene henger oppe og venter på besøk av en liten fuglefamilie, som vi kan følge på skjermen inne når vi spiser frokost.

Hva skjer i den magiske skogen om våren? Har de dugnad og rydder opp etter vinterens herjinger? Hva spiser de av naturens matkammer, og tror du de forflytter seg på ryggen til en fugl? Eller tryller de seg rundt? Eller er det faktisk sånn at de går akkurat som oss? Bladene spretter og portaler dannes, små hull i trærne, lyder og lukter i skogen som våkner..... hvor tar alt dette oss i fantasiens verden?



17. mai markeringen er høytidelig for Trollbarna, og spennende for resten av barnegruppa. Tenk at nå er dagen her.... Korps, foresatte og familie kommer på besøk med god mat, Sang på sykehjemmet og 17. mai leker er i fokus.



Sommer, sol og glede. Temperaturen stiger og vi kan finne frem badebuksa og badebassenget. I skogen blir det grønt og vakkert og vi finner blomster i mange farger og vi kan smake på markjordbær og blåbær hvis vi leter godt. Vi leker oss med vann og koser oss på tur i skogen og de litt større barna drar på strandturer.

Vi nyter sommerdagene og finner nye lekekamerater gjennom sommeren, når den vi pleier å leke med kanskje er på ferie.



I «Den magiske skogen» er det godt å være, og gjennom hele året har alle avdelingene laget sin egen historie om hvem de tror bor der, oppholder seg der, er på besøk eller kanskje på gjennomreise i. Det er fint å ha noe felles å samle seg om, og alt vi har opplevd sammen i året som har gått, tar de kanskje med seg—både som minner og inspirasjon fra en «magisk» barnehagehverdag i Trollskogen Naturbarnehage.

Så plutselig skjer det at alle er tilbake og nye ansikter dukker opp. Det er spennende med nytt barnehageår, nye vennskap og lekekamerater og for de eldste på Ismåbarnsavdeling—flytte til stor avdeling og kjenne på følelsen av å bli stor.



Tilvenning, trygghet, tilhørighet, forventninger, følelser, vennskap og rolig tempo preger hverdagen vår i oppstart av et nytt barnehageår for både barn, foreldre og ansatte.

## TRADISJONER OG MARKERINGER

### AUGUST

Tilvenning

### SEPTEMBER

Oppstart  
Trollgruppa,  
5-åringene  
Strandrydde-  
måned  
Brannvernuka  
21. og 22. Plan-  
leggingsdager

### OKTOBER

18.Høstfest  
19. Dugnad  
FN. Dagen  
Foreldre-  
samtaler

### NOVEMBER

15.Foreldremøte  
17.planleggings  
dag

### DESEMBER

2. Barnehagens  
bursdag  
Julevanding i  
kirken for  
Trollbarna  
Lucia  
Nissefest

### JANUAR

Ski og akedag

### FEBRUAR

Samenes  
nasjonaldag  
Karneval

### MARS

Earth Hour  
Barnehage-  
dagen  
Foreldre-  
samtaler  
Foreldremøte  
Gul frokost

### APRIL

### MAI

Dugnad  
17. mai marke-  
ring  
Biedagen  
10.planleggings-  
dag  
27.planleggings  
dag

### JUNI

Trollskogen-  
festivalen

### JULI

